

Γεωργικές εργασίες και κτηνοτροφικές δουλειές των Βλάχων (Σοφία Μπούμπα, Εκπαιδευτικός-Λαογράφος)

/ [Πεμπτουσία](#)



Ο θερισμός των χορταριών, όπως διαπιστώνουμε, ήταν μια επίπονη εργασία, γιατί απαιτούσε πολύ κόπο κι αντοχή κάτω από τον καυτό ήλιο του καλοκαιριού. Λόγω του συλλογικού του χαρακτήρα πολλοί ενήλικες κτηνοτρόφοι φαίνεται να τον απολάμβαναν. Άλλα παιδιά χαίρονταν, για τα κεράσματα που τους πρόσφεραν οι ενήλικες για τη βοήθειά τους. Άλλα ευχαριστιούνταν με το γεγονός ότι θα διανυκτέρευαν έξω στα λιβάδια προκειμένου να μην πηγαινοέρχονται από τα λιβάδια στο χωριό. Έτσι θα κέρδιζαν πολύτιμο χρόνο. Επειδή οι καλύβες δεν επαρκούσαν για να διανυκτερεύσουν σε αυτές όλα τα άτομα που απασχολούνταν στο θερισμό, για τον λόγο αυτόν έφτιαχναν «σπηλιές». Έπαιρναν ένα μέρος των χόρτων, από εκείνα που είχαν απλώσει σε επιμήκη διάταξη για να στεγνώσουν, και τα έκαναν στοίβα. Μέσα στη στοίβα σχημάτιζαν «σπηλιά». Μια «σπηλιά» για κάθε οικογένεια. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα προστατεύονταν από το κρύο και την υγρασία που έπιανε στο Μέτσοβο ακόμα και τους θερινούς μήνες. Στα περιστατικά που ακολουθούν αξίζει να προσεχθούν οι διαφορές στον τρόπο παρουσίασης των εργασιών και

των συναισθημάτων των αφηγητών/τριών γύρω από το θερισμό και το φόρτωμα των μπαλών [47]. Στην πρώτη περίπτωση η Α.Γ διηγείται μια εμπειρία της από την εργασία του κοψίματος χορταριών. Της είχε τάξει ο πατέρας της ότι θα την άφηνε να πάει στο Πανηγύρι του Προφήτη Ηλία (20 Ιουλίου) εφόσον τελείωναν την δουλειά με τα χόρτα. Τελικά δεν την άφησε προφασιζόμενος ότι δεν είχε τελειώσει η δουλειά. Η Α.Γ το έφερε βαρέως. Τόσο της κακοφάνηκε που αποφάσισε ότι δεν επρόκειτο να παντρευτεί κτηνοτρόφο.



ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ: «Και μια ιστορία που έχω που μου έχει μείνει στα παιδικά μου χρόνια ήμασταν στο λιβάδι το καλοκαίρι πάνω που κόβαμε τα λιβάδια. (...) (Τα έκοβαν) για τον χειμώνα για να 'χουμε , μ' έπαιρναν και μένα στα λιβάδια που κόβαμε τα χορτάρια. (...) Πριν του Προφήτη Ηλία. (...) Ναι, στα χειμαδιά, εδώ στα γελάδια, για τα γελάδια πιο πολύ, για τα γελάδια. Και μου έλεγαν «Ε, αύριο ό,τι να γίνει» τα αδέρφια μου, ο πατέρας μου «θα πας στον προφήτη Ηλία.». Να πάω στον προφήτη Ηλία, γιατί αυτό ήταν το πανηγύρι που είχαμε χαρά εμείς να πάμε του προφήτη Ηλία. (...) Του Άη- Λιός, 20 Ιουλίου. Μάσαμε τα λιβάδια, τα 'χαμε μάσει όλα, χαρά εγώ «Θα πάω στον προφήτη Ηλία». Έρχεται το πρωί που να φύγω το βράδυ για να πάω στο σπίτι μου να πάω στο πανηγύρι, δεν με αφήνουν Σοφία να πάω στο πανηγύρι. (...) Δεν ήταν, αφού σου λέω δεν μας καταλάβαιναν την ψυχολογία. Αυτήν η χαρά, αυτοί παίζανε με την ψυχολογία. Δεν το σκεφτότανε. (...) Δεν το σκεφτόταν πώς αισθάνεται ένα μικρό παιδί. Και δεν με άφησαν να φύγω. Εγώ την ημέρα του προφήτη Ηλία αυτή ήταν η χαρά μας να πάρουμε κανένα βραχιολάκι, να πάρουμε κανένα σφυρίχτρα, κανένα γλυκάκι, κανένα παστελάκι. Αυτή ήταν η χαρά μας, γιατί δεν είχαμε παλιά όπως είναι τώρα. Καμία σχέση με τώρα. Κείνα τα

χρόνια ήταν πολύ δύσκολα για τα παιδιά. (...) Και δεν με άφησαν να πάω. Τάχα δεν είχαν τελειώσει τα χορτάρια. Και πάω σε μια ... (...) κορυφούλα και φαινόταν από κει το πανηγύρι, κι εγώ να κλαίω Σοφία. (...) Έκλαιγα. Πολύ κλάμα, γι' αυτό δεν ήθελα ΠΟΤΕ κτηνοτρόφο λέω, εγώ να παντρευτώ. (...) Κι έναν γύφτο, που λέει η παροιμία, και δεν θέλεις τίποτα άλλο.» (Α.Γ, ΣΥΝ.27, ΑΠ.9)

Στο δεύτερο περιστατικό έχουμε μια πιο «θετική» στάση απέναντι στις κτηνοτροφικές δουλειές. Η Ε.Μ μαζί με τον πατέρα της, την αδερφή της κι έναν νεαρό τσοπάνο αφού φόρτωσαν σε φορτηγό —μαζί με τους άλλους συγγενείς τις μπάλες από χόρτο που είχαν φτιάξει στο Μέτσοβο— πήγαν με το φορτηγό στα χειμαδιά για να τις ξεφορτώσουν στην αποθήκη. Αφού τελείωσαν την κοπιαστική δουλειά τα ξημερώματα κεράστηκαν σε ένα μαγαζί πατσά, οι τέσσερις τους μαζί με τον οδηγό.

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ: «Θυμάμαι μια φορά το χόρτο το φορτώσαμε στο Λιάρο, ήταν όλες οι οικογένειες, του μπαμπα- Γκόγκο, του θείου Βασίλη. Το φορτώσαμε στο αυτοκίνητο. Ξεκινήσαμε τη νύχτα γύρω στις 21:00 τελειώσαμε το βράδυ, ο παππούς ο Τριαντάφυλλος, ένας βοσκός, ένα παιδί 14-15 χρονών από την Χρυσοβίτσα, η Ευτυχούλα κι εγώ. Φτάσαμε στο Παπαδοπούλι γύρω στη 01:00 τα μεσάνυχτα. Εντωμεταξύ έπρεπε να το βάλουμε στην αχυρώνα το χόρτο αυτό, το φορτηγό. Λάμπες δεν είχαμε και είχε μια γκαζόλαμπα [48] μικρή ο παππούς ο Τριαντάφυλλος μέσα στην αχυρώνα και την έβαζε προσεχτικά μη τυχόν και πέσει η γκαζόλαμπα και πάρει φωτιά. Τι άγχος ήταν αυτό! Να μην πέσει η γκαζόλαμπα. Και μια είχε έξω από το αυτοκίνητο. Δυο μικρές γκαζόλαμπες. Πετρέλαιο είχε μέσα κι ένα φυτίλι. Και γιατί να το κάνετε το βράδυ κι όχι το πρωί; Τότε τελείωσε το φορτηγό. Και πήγαμε εκεί που λες, η Ευτυχούλα κι εγώ πάνω στο φορτηγό και δίναμε τις μπάλες στον μπαμπα, ο παππούς ο Τριαντάφυλλος ήταν στην πόρτα του φορτηγού, του δίναμε την μπάλα και την πήγαινε μέσα κι μέσα την στοίβιαζε με το παιδί αυτό, που δεν θυμάμαι πως το λένε. Καθίσαμε μέχρι τέσσερις-πέντε η ώρα το πρωί. (...) με το φαναράκι. Και μόλις τελειώσαμε από εκεί ήμασταν ψόφιες, κατά τις πέντε η ώρα, έξι φτάσαμε στα Τρίκαλα. Λέει ο παππούς ο Τριαντάφυλλος «Κάτι τώρα να σας κεράσω». Ήθελε να μας κεράσει ο καημένος. «Πάρτε τι θέλετε. Γλειφιτζούρια...». Πήραμε γλειφιτζούρια, πήραμε καραμέλες γάλακτος με την Ευτυχούλα... σάμπως ξέραμε τι να αγοράσουμε; Και λέει «Να σας πάω...» και μου φαίνεται ότι πήγαμε και φάγαμε πατσά με τον οδηγό του φορτηγού να τον κεράσει, φάγαμε πατσά, και μας αγόρασε από το περίπτερο, «Βρε πάρτε τι θέλετε!». Εμείς πήραμε γλειφιτζούρια, καραμέλες ξέρω 'γω. (...) Κι αυτά με το χόρτο.» (Ε.Μ, ΣΥΝ.1+2, ΑΠ.10)

Όσοι είχαν ιδιόκτητα χωράφια στον τόπο του ξεχειμωνιάσματος έσπερναν κριθάρι

και σιτάρι το φθινόπωρο και θέριζαν τον Ιούλιο. Τον μεν καρπό του σταριού τον άλεθαν και το αλεύρι το χρησιμοποιούσαν για την παρασκευή ψωμιού για τους ίδιους, τον δε καρπό του κριθαριού τον χρησιμοποιούσαν για να θρέψουν το κοπάδι. Τα στάχυα του σταριού και κριθαριού αξιοποιούνταν κι αυτά. Τα έκαναν μπάλες, όπως παραπάνω, τις οποίες ταχτοποιούσαν εντός της αποθήκης των χειμαδιών.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

- 47. Αξίζει να σημειωθεί ότι και οι δυο αφηγήτριες αναφέρονται στην παιδική τους ηλικία.**
- 48. Εννοούσε η Ε.Μ λάμπα πετρελαίου, όπως μου διευκρίνισε αργότερα.**